

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Ängssvampar i Dalarna

Fältguide för svampar i magra gräsmarker

Om fältguiden

Fältguidens första upplaga uppkom som ett resultat av en kurs och fältbesök på Stockgropens fäbod, Gagnefs kommun i september 2019. Kursen hölls för personal på Länsstyrelsen Dalarna av den erfarne mykologen Anders Janols. Anders har under många år inventerat Dalarnas ängssvampar bland annat för Länsstyrelsen Dalarna.

Den andra omarbetade upplagan har fått tillskott av bilder och mer information samtidigt som vi försökt förenkla upplägget. Några arter har tillkommit, andra arter har tagits bort eller slagits sammans med andra. Detta eftersom det fortfarande finns stor osäkerhet angående ängssvampars artillhörigheter, eller inomartsvariationer. Vår ambition har varit att sammanställa den kunskap som finns just nu, med reservation för att kunskapsläget inte är fullständigt.

Vi som har sammanställt information, skrivit texter och gjort layout är personal på Länsstyrelsen Dalarna; Sarah Lagerberg, Lovisa Sundström och Åsa Pokela.

Vi vill tacka de som hjälpt oss längs vägen och tålmodigt svarat på våra frågor. Tack till Anders Janols, Anders Hildingsson och Ralf Lundmark för hjälp med artkunskap, fakta och bilder.

Omslagsbild

Mångfald av svampar från ängen i Björka By, Gagnef. Foto: Elin Bergman.

Foto

Anders Janols, Anders Hildingsson, Jens Montelius Risberg, Patric Engfeldt, Sarah Lagerberg, Uno Skog, Ville Pokela, Åsa Pokela & Örjan Fritz.

Utgiven av

Länsstyrelsen i Dalarnas län 2023.

Upplaga

700 exemplar. Andra utvidgade upplagan.

Diarienummer

511-7233-2020

Tryck

Stibo Complete.

Fältguiden kan laddas ner från Länsstyrelsens webbplats

www.lansstyrelsen.se/dalarna/publikationer

Ängssvampar i Dalarna

Fältguide för svampar i magra gräsmarker

Inledning

Ängssvampar finns i magra gräsmarker och fruktkropparna visar sig på sensommaren och en bit in på hösten. I Sverige finns cirka 150 arter av ängssvampar, vilka kan vara till stor hjälp med att identifiera värdefulla ängs- och betesmarker.

Ängsvaxskivlingar, rödskivlingar, jordtungor och fingersvampar med flera, som lever i välhävdade, gamla fodermarker har minskat dramatiskt i Sverige de senaste 100 åren. Upphörd hävd i form av slåtter och bete, ökad gödsling och igenplantering av ängs- och betesmarkerna har lett till krympande livsutrymme för många hävdberoende organismer, inte bara för ängssvampar.

Ängssvampar är känsliga för en ökad halt av kväve och fosfor i marken. Näringsämnena förändrar också fältskiktets sammansättning av växter. Svamparna försvinner från gräsmarkerna i samma takt som fältskiktet förändras.

På magra marker med få växter kan florán av ängssvampar ändå vara rik, men markerna kan missas som värdefulla om man enbart ser till kärlväxtfloran. Därför är ängssvamparna så viktiga att uppmärksamma. Liksom växterna är de levande minnen av ängarna och betesmarkernas historia.

I fältguiden presenteras många arter från flera släkten, men alla arter tas inte upp. Detta eftersom de inte ses som ängssvampar, inte har hittats i Dalarna ännu eller för att det enligt Dyntaxa inte är helt utrett vilka arter som finns. Vi har valt att dela in innehållet i fältguiden efter; familj, släkte och art.

Vår förhoppning är att denna fältguide ska öppna dina ängssvampsögon när du är ute i markerna.

Välkommen ut!

Innehåll

<i>Tricholomataceae</i>	8
Musseroner i ängs- och betesmarker	

<i>Entolomataceae</i>	12
Rödskivlingar	

<i>Hygrophoraceae</i>	33
Ängsvaxskivlingar	

<i>Clavariaceae & Gomphaceae</i>	80
Lervaxskivlingar, fingersvampar och korallfingersvampar	

<i>Geoglossaceae & Leotiaceae</i>	102
Jordtungor	

Register

Svenskt namn.....	112
Vetenskapligt namn.....	114

Åtgärdsprogram för hotade arter

Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper är ett verktyg för att uppnå miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och andra berörda aktörer arbetar tillsammans för att stärka förutsättningarna för hotade arter och deras livsmiljöer.

I åtgärdsprogrammen finns kunskapsöversikt och rekommendationer på åtgärder för att stärka arters bevarandestatus. I Åtgärdsprogram för svampar inom ängs- och betesmarker lyfts tre arter som fokusarter; blårrödling, fager vaxskivling samt praktvaxskivling.

Fokusarterna hittar vi i artrika miljöer där även många andra ängssvampsarter trivs, så kallade "hot spots". Inventeringar och åtgärder som gynnar fokusarterna gynnar därmed även andra rödlistade arter, det vill säga arter som minskar i antal eller har små populationer. Som en del av arbetet att gynna ängssvampar ger vi ut denna fältguide; Ängssvampar i Dalarna.

Vad betyder symbolerna vid artnamnen?

Ingen stjärna har de svampar som är **minst kräsna** och visar sig i gräsmarker som börjar bli utmagrade.

* **En stjärna** har de svampar som är **bra indikatorer** på värdefulla gräsmarker.

** **Två stjärnor** har de svampar som är **mycket bra indikatorer** på värdefulla gräsmarker.

Ett mikroskop har de svampar som behöver mikroskoperas för att säkert kunna artbestämmas.

Logotypen för Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper visar att svamparten är en **fokusart**.

Svenska rödlistan

Den svenska nationella rödlistan sammanställs av SLU Artdatabanken och revideras vart 5:e år. Den bygger på Internationella naturvårdsunionens (IUCN) principer för klassning av olika hotkategorier, vilka ger en bedömning av enskilda arters risk att dö ut.

I kategorin Ej tillämplig (NA) hamnar arter med oklar taxonomi, arter som inte är inhemska eller arter som är tillfälliga besökare.

Klassningen Regionalt hotad (RH) bygger på samma kriterier som ligger till grund för svenska rödlistan, det vill säga populationsminskning eller små populationer. Kriterierna appliceras på regional nivå i stället för nationell. Det innebär att en art kan bedömas som hotad inom Dalarna men klassas som livskraftig (LC) på nationell nivå. Mer om den regionala klassningen går att läsa i boken Hotade och sällsynta växter i Dalarna – Kärleväxter.

RE Nationellt utdöd (Regionally extinct)

CR Akut hotad (Critically endangered)

EN Starkt hotad (Endangered)

VU Sårbar (Vulnerable)

NT Nära hotad (Near threatened)

LC Livskraftig (Least concern)

DD Kunskapsbrist (Data deficiency)

NE Ej bedömd (Not evaluated)

NA Ej tillämplig (Not applicable)

RH Regionalt hotad

Mikroskopering

De allra flesta arter går bra att bestämma direkt i fält, men vissa arter behöver mikroskoperas för en säker artbestämning. Det är en stor fördel om man kan mikroskopera färskt material, eftersom vissa strukturer kan bli mycket svåra att se efter intorkning och uppblötning. Typiskt gäller det söljor, små öglor vid cellgränser, hos vissa finger-svampar och noppingar.

En bra början är att lägga en eller två droppar av 3% - 10% KOH-lösning (kaliumhydroxid) i vatten på den bit som ska undersökas och sedan lägga på ett täckglas. Efter några sekunder kan man försiktigt pressa på täckglaset med en rundad bakre ände av en penna. OBS! täckglaset är skört. Om man utgår från ett torkat preparat får man vänta ytterligare några sekunder innan man pressar. Det är nödvändigt att trycka sönder vävnaden för att preparatet ska bli tillräckligt tunt för genomgående ljus.

Om man behöver titta på skiveggen ska man från början trycka ytterst försiktigt första gången, fokusera bilden, och om nödvändigt upprepa tryckningen tills det blir möjligt att se igenom preparatet. Det kan vara en fördel att sätta till en liten droppe färglösning, till exempel Congorött, innan man lägger på täckglaset. Särskilt söljor är då lättare att se.

Sveriges Mykologiska Förening har ett häfte som heter Svamp under mikroskopet, där kan du hitta mer avancerade övningar att gå vidare med.

Många är stora, men flera är små, en lupp är bra att ha med sig.

Kollekter

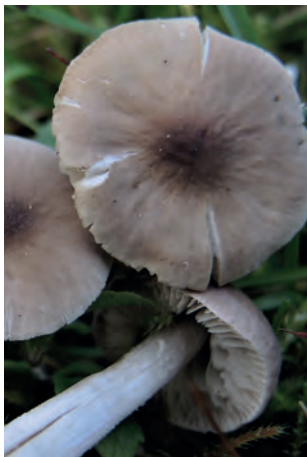
De arter som inte går att artbestämma i fält behöver man ta med hem för vidare utredning.

Tänk på det här:

- ✓ Fotografera svampen i sin rätta miljö innan du plockar den, det kan ge värdefull information om svampens habitat, vilka preferenser den har och hur den ser ut i olika utvecklingsstadier.
- ✓ Ta inte fler exemplar än du behöver.
- ✓ Lägg svampen i ett kuvert, burk eller liknande, håll olika arter separerade!
- ✓ Märk med fyndplats, koordinat, datum och kanske vilken art du tror att det är.

Tricholomataceae

Musseroner i ängs- och betesmarker

Gråbrun sammetsmusseron (*Dermoloma cuneifolium*) och svartnande narmusseron (*Porpoloma metapodium*).

Typiska kännetecken musseroner i ängs- och betesmarker

- skivorna sitter ofta tätt och är vanligen urnupna men kan också vara vidfästade
- fruktkroppen doftar mjöl
- sporererna är vanligen vita eller ljusst rosaaktiga
- sammetsmusseroner har sammetslen hatt och ofta en brunaktig färg, men några arter är mer vitaktiga eller gulaktiga.

I Sverige finns tre arter av släktet sammetsmusseroner (*Dermoloma*) och två arter av släktet narmusseroner (*Porpoloma*). De har alla en sydlig utbredning i landet. I Dalarna har bara gråbrun sammetsmusseron (*Dermoloma cuneifolium*) och svartnande narmusseron (*Porpoloma metapodium*) påträffats.

Släktena kännetecknas av sammetsartad eller torr hattyta i bruna nyanser och av att fruktkropparna doftar mjöl. Där de hittas finns troligen flera andra exklusiva arter som signalerar gräsmarker med lång hävdhistoria och höga naturvärden.

**** Gråbrun sammetsmusseron LC och RH**

Dermoloma cuneifolium

Hatt: Upp till 7 centimeter i diameter. Sammetslen, brun hatt.

Fot: 2-6 centimeter hög. Vit till blekgrå.

Skivor: Vita till blekgrå.

Doft: Mjöl.

Förväxlingsart: Sammetsmusseron (*Dermoloma pseudocuneifolium*), *Dermoloma josserandii*, lutvaxskivling (*Neohygrocybe nitrata*), sepiavaxskivling (*Neohygrocybe ovina*) och rodnande lutvaxskivling (*Neohygrocybe ingrata*).

Gråbrun sammetsmusseron visar sig i ängs- och naturbetesmark samt i skogsbeten, gärna kalkrika i augusti till oktober. Av de tre arter som finns i landet är gråbrun sammetsmusseron den minst sällsynta.

2011 hittades den i Söderbärke, senare har ytterligare ett fynd gjorts i Tuna-Hästberg. Varje fynd av sammetsmusseroner bör utredas vidare, kanske är det någon av de andra arterna som ännu inte påträffats i länet. Den är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC), men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

** Svartnande narmmusseron VU

Porpoloma metapodium

Hatt: Torr, något fnasig, påminner om ett välgräddat pitabröd till utseendet. Kan bli upp till 15 centimeter i diameter.

Fot: Upp till 10 centimeter hög. Kraftig och med samma färg som resten av svampen.

Skivor: Tjocka, glesa och urnupna. Rodnar vid tryck.

Doft: Mjöl.

Förväxlingsart: Sepiavaxskivling (*Hygrocybe ovina*), lutvaxskivling (*Neohygrocybe nitrata*), rodnande lutvaxskivling (*Neohygrocybe ingrata*), *Dermoloma josserandii* och sammetsmusseron (*Dermoloma pseudocuneifolium*).

En stor köttig svamp som kan påminna om en vaxskivling men är en musseron. Hela svampen svartnar med åldern, hattkanterna först. Växer i mossiga betes- och slåttvallar, gärna på fäbodvallar, och indikerar lång hävdkontinuitet. Där man finner den finns med största sannolikhet även en rad andra rara ängssvampar.

Hattkanterna är det som svartnar först.

På bilden syns både äldre, svartnande exemplar och ett ljusare, yngre exemplar av svartnande narmusseron (*Porpoloma metapodium*).

Entomomataceae

Rödskivlingar

Urval av rödskivlingar, variationen är stor inom släktet.

Typiska kännetecken för rödskivlingar

- röda sporer färgar skivorna rosa, syns i regel först på helt utvuxna fruktkroppar
- noppingar har trådlika fjäll på hattens centrum
- hattarna är ofta genomskinligt strierade.

Rödskivlingar, eller rödlingar som de också kallas, är ett av våra största svampsläkten, hit hör också noppingarna. Typiskt kännetecken är de röda och oftast kantiga sporererna som med tiden färgar skivorna rosa.

Hattarna är ofta genomskinligt strierade. Det betyder att hatten är genomskinlig och att skivorna syns, ovanifrån, genom hatthuden. Strieringen kan vara svag, då syns skivorna bara längs ut i hattkanten, eller djup, då syns skivorna över nästan hela hattytan.

**** Mjölörödskevling NT**

Entoloma prunuloides

Hatt: 3-7 centimeter i diameter. Låg trubbig puckel. Vit till beige eller ockrabrun och slät till radiärt fibrig.

Fot: Cirka 1 centimeter bred. Vit, slät och längsfibrig. Något gulaktig, avsmalnande fotbas.

Skivor: Urnupna till sågade. Vita, blir sedan rosafärgade av sporer.

Doft: Mjöl.

Förväxlingsart: Musseronvaxkevling (*Cuphophyllus fornicatus*) men den har en rätt obehaglig lukt och vita sporer.

Mjölörödskevlingen är en stor, musseronliknande och köttig svamp som doftar mjöl. Hittas i friska till torra gräsmarker som helst är svagt basiska till kalkrika. Arten är troligen fosforkänslig.

Det finns många följearter till mjölörödskevling, till exempel stornopping (*Entoloma griseocyaneum* och blåöröding (*Entoloma bloxamii*). Ses från juni till slutet av oktober, med tyngdpunkt i september.

** Blårödling VU

Entoloma bloxamii

Hatt: 4-8 centimeter i diameter. Hatten är välvd med svag topp och metallicblå färg.

Fot: 3-7 centimeter hög och 1-2 centimeter bred. Fast och fibrig, samma färg som hatten, vitaktig mot fotbasen.

Skivor: Täta, brett vidväxta. Först vita och sedan rosafärgade.

Doft: Svagt mjölkaktig.

Förväxlingsart: Svartblå rödling (*Entoloma ninitidum*) och fyra andra liknande arter inom komplexet; *Entoloma bloxamii* s.str., *Entoloma madidum*, *Entoloma atromadidum* och *Entoloma reoprunuloides* f. *hyacinthinum*.

Blårödlingen har visat sig höra till ett komplex av närstående arter som är relativt stora och köttiga och svåra att skilja från varandra. De kan variera från metallicblå, gråblå, svartblå, eller brunt lila som inom något dygn kan blekna till ljusbrunt med endast en svagt blå ton. Till viss del går det att skilja dem åt via sporeernas storlek.

Vilka arter som hittats i Sverige är ännu oklart och därför är det bra om nya fynd DNA-sekvenseras.

Här i Dalarna är blårödlingen nästan alltid vackert metallblå (*Entoloma bloxamii* s.str). De flesta fynd har gjorts på kalkhaltiga marker, men den förekommer även på silikatjordar i magra och välhävdade gräsmarker. Några fynd har även gjorts i kalkrika ädellövskogar. Troligen är artkomplexet fosforkänsligt.

Blårödlingen är känd från hela Europa och Nordamerika och betraktas som sällsynt. I Sverige är den funnen från Blekinge till Jämtland och Ångermanland. Ses från september till första halvan av oktober.

Blårödling (*Entoloma bloxamii*)

** Backnopping NT

Entoloma atrocoeruleum

Hatt: Cirka 4 centimeter i diameter. Färgen varierar från blåsvart till mörkbrun med violett ton. På äldre exemplar bleknar färgen till tydligt brun. Hattytan är fint filtad, lite sammetslik.

Fot: Upp till 6 centimeter hög, cirka 3 millimeter bred. Mörkt grå -blå till grå. Slät, nästan blänkande med rå yta hos unga exemplar. Fotbas vitluddig.

Skivor: Först vita sedan ljust brunrosa av sporererna. Skiveggen är oftast steril.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Korpnopping (*Entoloma corvinum*/*Entoloma porphyrogriseum*) skiljs med säkerhet åt med hjälp av mikroskopiska karaktärer som sporstorlek och den, oftast, fertila skiveggen. *Entoloma nigroviolaceum* är mer vinröd och radiärt hårfjällig.

En ganska liten nopping med bred hatt och spenslig fot. Vid insamling brukar de blå färgerna försvinna snabbt. Ses från mitten av juli till oktober. Hittas ofta i torrbackar, men även på friskare mark, tillsammans med andra krävande ängssvampar. Främsta förväxlingsarten är korpnopping (*entoloma corvinum*/*entoloma porphyrogriseum*).

* *Entoloma caesiocinctum* LC och RH

Svenskt namn saknas

Hatt: Upp till 4 centimeter i diameter. Brun med blåaktigt centrum, tydligt strierad hattkant.

Fot: Brun, upp till 5 centimeter hög och 5 millimeter bred.

Skivor: Vita som övergår i rosa på äldre exemplar. Skiveggen är steril och naggad med blå till svart färg.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Naggnopping (*Entoloma serrulatum*) mörkt gråblå i färgen och *Entoloma caesiocinctum* har mörk egg och är betydligt ljusare på både hatt och fot.

Arten hör till den variabla *serrulatum*-gruppen som kännetecknas av naggad skivegg. Ses från slutet av juli till början av oktober, med tyngdpunkt i september.

Den är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC), men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

** Korpnopping NT

Entoloma corvinum

Hatt: Cirka 4 centimeter i diameter. Färgen är matt blåsvart. Hattytan är småfjällig, hos äldre exemplar något nedtryckt i mitten.

Fot: Upp till 7 centimeter hög. Relativt kraftig, något ljusare färg än hatten.

Skivor: Vita som övergår i rosa på äldre exemplar. Oftast fertil skivegg.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Backnopping (*Entoloma atrocoeruleum*) skiljs med säkerhet åt med hjälp av mikroskopiska karaktärer som sporstorlek och den, oftast, sterila skiveggen. *Entoloma nigrovio-laceum* och *Entoloma porphyrogriseum*.

Korpnopping är en medelstor svamp som är blåsvart men blir brunare med tiden. Ses mitten av juli till början av oktober. Hos utväxta exemplar är hatten något nedtryckt i mitten. Skiveggen är oftast fertil och har cheilocystider, vilket skiljer den från backnoppingen (*Entoloma atrocoeruleum*).

Det har visat sig att det vi tagit för korpnopping skulle kunna vara *Entoloma porphyrogriseum*, som ännu inte är konstaterad i Sverige.

* *Entoloma exile* LC

Svenskt namn saknas

Hatt: Upp till 2,5 centimeter i diameter. Grå med mörk mitt.

Fot: Upp till 6 centimeter hög. Slät och tunn, ljus grå med morotsfärgad bas.

Skivor: Ljusa, sterila med cystidier.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Skiljs med säkerhet från *Entoloma violaceo-viride* och *Entoloma chloropolium* i mikroskop. Dessa arter kan också ha orange färg i fotbasen, av dessa är endast *Entoloma chloropolium* funnen i Sverige. Andra förväxlingsarter är; ögonnopping (*Entoloma lividocyanulum*), ängsnopping (*Entoloma poliopus*) och *Entoloma sodale*.

En liten rödskivling med morotsfärgad fotbas, framförallt på äldre exemplar. Ganska vanlig i magra gräsmarker. Ses från juni till oktober, ibland in i november, med tyngdpunkt i augusti till september.

**** Stornopping NT**

Entoloma griseocyaneum

Hatt: Cirka 5 centimeter i diameter, klocklik eller utbredd med en trubbig puckel. Gråbrun med grålila ton och tydligt fjällig.

Fot: Gråblå med ljusa strimmor, cirka 4-10 centimeter hög och 4-7 millimeter bred. Foten är ofta hoptryckt, med en långsgående fördjupning.

Skivor: Vita som övergår i rosa på äldre exemplar.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Stornoppingen kan möjligtvis förväxlas med gråblå nopping (*Entoloma mougeotii*) den skiljer sig genom att ha en nedsänkt topp på hatten och småfjällig fot.

Stornopping hittas i välhävdade, magra gräsmarker och växer ofta ihop med andra ovanliga noppingar och vaxskivlingar. Den är förhållandevis lätt att bestämma i fält. För att vara en nopping är den stor och hatten har en trubbig puckel, till skillnad från andra noppingar som har en nedsänkt topp. Fuktiga somrar kan stornopping ses från början av juli, men oftast mot slutet av september.

Det finns en ljusare form av stornopping som är helt blekbrun. Den betraktades tidigare som en egen art; blek stornopping (*Entoloma scabropellis*).

Äldre exemplar av stornopping (*Entoloma griseocyaneum*).

* Grönopping LC och RH

Entoloma incanum

Hatt: Cirka 1-4 centimeter i diameter, välvd. Genomskinligt strierad i vått tillstånd. Färgen går från gröngul till gråbrun med mörkare mitt som är något nedtryckt.

Fot: 2-8 centimeter hög, 4 millimeter bred, gröngul fot som blånar vid tryck.

Skivor: Vita till ljusst gröna som övergår i rosa på äldre exemplar.

Doft: Påminner om ammoniak eller bränt gummi.

Förväxlingsart: Papegojvaxskivling/rödgrön vaxskivling (*Gliophorus psittacinus* s.lat.) har liknande färger men gröna till gula vaxartade skivor och hela fruktkroppen är slemmig. *Entoloma verae*, en art som beskrevs först 2021, är ännu inte funnen i Sverige, men kan finnas. De skiljs åt genom sporstorlek.

Grönopping hittas i kalkrika ängs- och betesmarker, men även i lövängar, längs vägkanter och i lövskog. Det är en sydlig art som är sällsynt i Dalarna. Den är ganska lätt att känna igen på den grönaktiga foten som blir blå om den kläms ihop. Arten är möjligtvis giftig.

Ses från andra halvan av juli till början av oktober, men främst under september månad. Den är upptagen som livskraftig (LC) på den nationella rödlistan, men i Dalarna klassas den som regionalt hotad (RH).

**** Ögonnopping NT**

Entoloma lividocyanulum

Hatt: Ljust gråbrun men mörkare brun och fjällig i den ofta nedtryckta mitten. Mot ytterkanterna slät och genomskinligt strimmig. Hatten är svagt hygroman och vid torkning försvinner det strimmiga intrycket nästan helt.

Fot: 6 centimeter hög, 3 millimeter bred. Slät, glänsande ljust blå till ljust grå. Vid insamling övergår färgen fort till mer brun.

Skivor: Gräddvita, saknar cheilocystider.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Strimnopping (*Entoloma asprellum*), *Entoloma incarnatofuscescens*, ängsnopping (*Entoloma poliopus*) och *Entoloma sodale*, men de två sistnämnda arterna har steril skivegg och cheilocystider.

Ögonnoppingen är enkel att artbestämma i mikroskop, skiveggen har endast sporbildande celler, basidier, och sporer är i genomsnitt kortare än 10 mikrometer. Den snarlika strimnoppingen (*Entoloma asprellum*) är något mörkare med fjälligare hatt och har sporer som är längre än 10 mikrometer.

Hittas från juni till oktober i kalkrika, magra gräsmarker i friska eller torra partier. Den kan även dyka upp i parker, längs vägkanter och i skogsmark.

** Gråblå nopping LC och RH

Entoloma mougeotii

Hatt: 1,5-5 centimeter. Tidigt trattformig med nedtryckt mitt. Hela hattytan är småfjällig till hårig, lilagrå och bleknar relativt fort till brun färg utan blå-violett ton.

Fot: 2-6 centimeter hög, 1-4 milimeter bred. Ungefär samma färg som hatten och har i ytan en viss ullig längstrådighet som försvinner med tiden.

Skivor: Ljusa som med tiden övergår till brunrosa ton. Fästa vid foten.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Stornopping (*Entoloma griseocyaneum*) nagg-nopping (*Entoloma serrulatum*) och *Entoloma nigroviolaceum*.

Gråblå nopping är ganska stor i förhållande till de flesta noppingar. Hatten är inte genomskinligt strierad.

Arten är tydligt kalkgynnad och ses från juli till mitten av oktober. Den är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC), men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

Rosa noppingar

Rosa inomarts-variationer

Tidigare har man trott att det funnits flera arter av rosa noppingar, till exempel rosennopping (*Entoloma roseum*). Efter DNA-sekvensering har det visat sig att flera av noppingarna kan ha inomarts-variationer med mer eller mindre rosa fruktkroppar. Till vilka arter dessa ovanliga rosa variationer hör är i dagsläget oklart. Rapportering och dokumentation av dessa uppmuntras.

**** *Entoloma nigroviolaceum* NE**

Svenskt namn saknas

Hatt: Cirka 4 centimeter i diameter. Färgen varierar från vinbrun till vinröd och är radiärt hårfjällig.

Fot: Stålgrå färg med mer eller mindre blå ton och grovt längstrådig.

Skivor: Gräddvita efterhand tydligt rosa.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Korpnopping (*Entoloma corvinum*/*Entoloma porphyrogriseum*), backnopping (*Entoloma atrocoeruleum*), blånopping (*Entoloma chalybaeum*), stornopping (*Entoloma gri-seocyaneum*) och *Entoloma caeruleum*.

Detta är en art med flera snarlika dubbelgångare. Oftast krävs mikroskopering för en säker artbestämning. Fruktkropparna visar sig senare än de flesta noppingar, från slutet av augusti till mitten av september.

En spännande art som bekräftats i Sverige först år 2015. Det var ett par fynd från Dalarna som bekräftades av den norske mykologen John Bjarne Jordal. Det är märkligt att arten inte uppmärksammats tidigare eftersom den är relativt stor och är särpräglad till färg och ytstruktur.

Lägg märke till de radiära hårfjällen på hatten.

* Ängsnopping LC

Entoloma poliopus

Hatt: Upp till 5,5 centimeter i diameter. Nästan svart på unga fruktkroppar, men ljusbrun på äldre exemplar.

Fot: Upp till 7 centimeter hög och 4 millimeter bred. Slät yta och mörkt gråblå färg.

Skivor: Ljusa hos unga fruktkroppar. Hos en varietet kan eggen vara brun, men ej naggad. Skiveggen är steril, det vill säga den har inga sporbildande basidier utan endast så kallade cystider.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Strimnopping (*Entoloma asprellum*), de olika varieteterna och *Entoloma sodale*, som är mer gulbrun och genomskinligt strierad.

Ängsnopping är en mycket variabel art som oftast kräver mikroskopering för en säker artbestämning från ett antal flera snarlika arter. Den är ganska vanlig på magra gräsmarker. Ses från mitten av juli till mitten av oktober, med tyngdpunkt i september.

Färgvariant av ängsnopping (*Entoloma polioopus*).

Ängsnopping delas ofta upp i tre varieteter beroende på sporens storlek och strimmighet på hatten: *var. polioopus* med brun skivegg och stora sporer längre än 10 mikrometer och långa cystidier; *var. parvisporigerum* med små sporer, upp till 10 mikrometer och stora cystidier samt *var. discolor* med intermediära sporer och korta cystidier, upp till 40 mikrometer.

* Naggnopping LC

Entoloma serrulatum

Hatt: Cirka 4 centimeter i diameter. Mörkt gråblå med ljusnar något när hatten expanderar. Vålvd till något navlad i mitten.

Fot: 2-7 centimeter hög, 2-3 milimeter bred. Slät och något ljusare än hatten, ibland glänsande.

Skivor: Sågade med svart egg. Ljusblå färg som med tiden övergår till gräddvit och sedan ljust brunrosa hos äldre exemplar.

Doft: Svagt söt.

Förväxlingsart: Kan förväxlas med flera små blåa rödskivlingar t.ex. blånopping (*Entoloma chalybaeum*) gråblå nopping (*Entoloma mougeotii*) och *Entoloma caesiocinctum*.

Naggnoppingen hör till en grupp ganska små noppingar. Av dessa arter har naggnoppingen den mörkaste hatten och svart färg på skiveggen. Hattytan är först fint trådfjällig. På utvuxna fruktkroppar faller fjällen av efter hand med början i de yttre delarna. Arten är möjligtvis giftig. Växer vanligen i grupper med tyngdpunkt i augusti till september.

I dagsläget saknas fullständig kunskap om de noppingar som har mörk skivegg. Det kan vara så att det vi kallar naggnopping egentligen är flera arter.

**** Hagnopping NT**

Entoloma turci

Hatt: 1-5 centimeter, fjällig, ljust chokladbrun.

Fot: 2-7 centimeter hög, 1-7 milimeter bred. Ljusare än hatten, slät och eventuellt med spridda hår.

Skivor: Vidvuxna eller svagt nedlöpande. Gräddvita men övergår till ljust brunrosa ton på äldre exemplar.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Flera noppingar, till exempel gråblå nopping (*Entoloma mougeotii*).

Hagnoppingen trivs i kalkrik mark och är troligen känslig för fosfor. Den påminner om gråblå nopping men hatten är inte lika trattformig och färgen är ljust chokladbrun.

Storvuxna fruktkroppar får efter hand mer eller mindre vågig hattkant. I fotbasen eller i skador, framträder ibland en morotsröd färg. Hagnopping kräver mikroskopering för att utesluta förväxling med andra, snarlika noppingar.

Många svampar doftar, kom ihåg att använda näsan!

Hygrophoraceae

Ängsvaxskivlingar

Stor färgvariation inom familjen vaxskivlingar.

Typiska kännetecken för vaxskivlingar i ängs- och betesmarker

- starka färger och glesa skivor
- hos vissa arter kan färgen variera från helt gul till helt röd
- konsistensen på hela fruktkroppen är "vaxig"
- flera arter har tydliga dofter
- många, men inte alla vaxskivlingar är färggranna.

De färggranna vaxskivlingarna sticker ut som inga andra svampar i gräsmarkerna, medan några av arterna är mer diskreta i sin framtoning. Det finns flera släkter som räknas till familjen vaxskivlingar. Här presenterar vi ett trettiotal arter från släkterna *Hygrocybe* (hagvaxingar) samt *Cuphophyllus*, *Neohygrocybe* och *Gliophorus*, som alla är stark knutna till ögödslade och hävdade ängs- och betesmarker.

** Blek ängsvaxskivling NA och RH

Cuphophyllus berkeleyi

Hatt: 2-7 centimeter. Tydligt beige, särskilt mot mitten av hatten.

Fot: 2-6 centimeter hög. Vit till gräddfärgad.

Skivor: Gulbeige, långt nedlöpande.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Vit vaxskivling (*Cuphophyllus virgineus* s.lat.) och ängsvaxskivling (*Cuphophyllus pratensis* s.lat.).

Den bleka ängsvaxskivlingen är mycket sällsynt och dess status är omstridd. Utan tvekan är den svår att skilja från stora fruktkroppar av vit vaxskivling, särskilt om dessa börjat bli missfärgade på hatten. Man behöver avvakta genetiska undersökningar för att reda ut arterna.

Arten hittades första gången i Dalarna 1992 på Hansollas äng i Boda, Rättvik. Den är upptagen på den svenska rödlistan som ej tillämplig (NA då den har oklar taxonomi. I Dalarna betecknas den som regionalt hotad (RH).

* Ängsvaxskivling NE

Cuphophyllus pratensis s.lat.

Hatt: 2-7 cm i diameter, brett konvext med tiden nästan plan. Torr orangebrun som bleknar med tiden.

Fot: 2,5-4,5 centimeter. Vit, senare samma färg som hatten. Med tiden ihållig.

Skivor: Tjocka, breda glesa och långt nedlöpande. Först vita, sedan samma färg som hatten.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Blek ängsvaxskivling (*Cuphophyllus berkeleyi*). Brun ängsvaxskivling (*Cuphophyllus colemannianus*) men den har en blank och något klabbig hatt.

Ängsvaxskivlingen hittas i välhävda gräsmarker under sensommaren och hösten. Trots sin många gånger orangebruna hatt ingår ängsvaxskivlingen i det outredda komplexet av vita vaxskivlingar. Ibland kallas den för ängskantarell.

Den har taxonomiskt flyttats mellan olika familjer och därför är de tidigare namnen; *Camarophyllus pratensis*, *Hygrocybe pratensis* och *Hygrophorus pratensis* nu synonymiserade under komplexet *Cuphophyllus pratensis* s.lat.. Genetiska undersökningar krävs för att reda ut arternas släktskap.

** Brun ängsvaxskivling NT

Cuphophyllus colemannianus

Hatt: 1-5 centimeter i diameter. Blank, kanelbrun. Ytterkanterna bleknar något med tiden. Hattkanten är tunn och på äldre, urblekta exemplar lyser skivorna igenom.

Fot: 2-5 centimeter hög. Vit till svagt ljusbrun.

Skivor: Vita till svagt gråbruna, glesa, långt nedlöpande.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Ängsvaxskivling (*Cuphophyllus pratensis*) den har ljusare skivor, torr hatt och gulröd färgton. Grå vaxskivling (*Gliophorus irrigatus*) men den är tydligt slemmig.

Brun ängsvaxskivling är en liten till medelstor vaxskivling och hittas i välbetade, kalkrika gräsmarker. Den förekommer ofta tillsammans med andra vaxskivlingar och ses vanligen september till november.

** Lila vaxskivling NT

Cuphophyllus flavipes

Hatt: 1-4 centimeter i diameter. Klibbig, violett eller brungrå.

Fot: Ljus med gul fotbas.

Skivor: Grå, tjocka, glesa och långt nedlöpande.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Grålila vaxskivling (*Cuphophyllus lacmus*) men den har en tydlig doft av rättika och saknar gul fotbas. Tennvaxskivling (*Cuphophyllus atlanticus*) och strålvaxskivling (*Cuphophyllus radiatus*).

Lila vaxskivling ingår i ett komplex av delvis outredda, gråvioletta vaxskivlingar. I Sverige förekommer flera olika varianter som alla är sällsynta.

Lila vaxskivling hittas i välhävdade, mossiga betes- eller slåttermarker på neutral eller kalkrik mark. Troligen fosforkänslig.

** Musseronvaxskivling NT

Cuphophyllus fornicatus

Hatt: Upp till 8 centimeter i diameter. Slät. Färgen skiljer sig ganska mycket mellan olika mycel och växtplatser. Variationen spänner över bruna och gråa nyanser, ibland mycket ljusa, ibland mättade.

Fot: Upp till 7 centimeter hög. Mestadels vit men kan ha glesa fjäll som är färgade i nämnda toner.

Skivor: Glesa, urnupna, tjocka. Ibland med en svagt rosa ton.

Doft: Rättika.

Förväxlingsart: Streckmusseron (*Tricholoma portentosum*) växer i skogsmark och doftar mjöl.

Musseronvaxskivling är stor och köttig. Den hittas i såväl silikatjord som i rikmark. Fynd i kalkpåverkade örtrika skogsmiljöer är inte helt ovanliga och den är troligen fosforkänslig. Ses vanligen från september till november.

** Ögonvaxskivling/Vit vaxskivling NT

Cuphophyllus fuscescens/Cuphophyllus virgineus s.lat.

Hatt: 1-5 centimeter i diameter. Huvudsakligen bleka färger; vitt, beige, ljusbrunt och brunt på delar eller hela fruktkroppen. Först väldv, sedan nästan helt horisontellt utvecklad ofta med en nedsänkning i mitten.

Fot: 2-12 centimeter hög. Foten är torr och mörknar mot basen med åldern.

Skivor: Vita, blir svagt gula med åldern, långt nedlöpande.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Blek ängsvaxskivling (*Cuphophyllus berkeleyi*).

Ögonvaxskivling och vit vaxskivling är små till medelstora ljusa vaxskivlingar. De hör till det outredda komplexet av vita vaxskivlingar med mer eller mindre bleka färger. De rent vita kallas vit vaxskivling, medans ögonvaxskivling ofta har ett tydligt avgränsat, rödbrunt centrum på hattens ovansida.

Bilderna ovan visar svårplacerade varieteter. På flera väl undersökta marker i Dalarna finns alla i Sverige kända varianter och mellanformer av "vita vaxskivlingar". Det är av stort värde om fältaktiva mykologer samlar erfarenhet om variationsbredderna inom artkomplexet.

**** Grålila vaxskivling VU****Cuphophyllus lacmus****Hatt:** Grålila till gråblå, glansig och något klibbig vid väta.**Föt:** 3-6 centimeter hög. Vit, slät.**Skivor:** Grålila, långt nedlöpande.**Doft:** Rättika.**Förväxlingsart:** Lila vaxskivling (*Cuphophyllus flavipes*) men den saknar doft och har gul fotbas. Tennvaxskivling (*Cuphophyllus atlanticus*) och strålvaxskivling (*Cuphophyllus radiatus*).

Grålila vaxskivling ingår i ett komplex av delvis outreda, gråvioletta vaxskivlingar. I Sverige förekommer flera olika varianter. De är alla sällsynta och hittas framförallt i naturbetesmarker och slåtterängar. Av dessa är grålila vaxskivling vanligast. Den är troligen kalkgynnad.

** Lädervaxskivling NT

Cuphophyllus russocoriaceus

Hatt: 1,5-3,5 centimeter i diameter. Gräddvit, med diskret beige-brun ton på mitten av hatten.

Fot: 4-7,5 centimeter hög. Vit, slank, avsmalnande mot fotbasen.

Skivor: Vita, långt nedlöpande.

Doft: Diskret och friskt aromatisk sötma eller som eneträ.

Förväxlingsart: Artkomplexet av vita vaxskivlingar.

Lädervaxskivlingens kännetecken är doften. Beskrivningen av doften skulle vara bekant för det tidiga 1900-talets människor. De kände igen doften av björkolje-impregnerat läder, som en diskret och friskt aromatisk sötma eller som eneträ. Arten hittas i regel ganska sent under säsongen på magra kalk- och silikatgräsmarker.

Den här svampen kan lätt tas som en av de svårbestämda gränsfallen inom komplexet runt ögonvaxskivling/vit vaxskivling (*Cuphophyllus fuscescens*/*Cuphophyllus virgineus* s.lat.). Som ganska ofta vid artbestämning krävs att en har tillgång till flera fruktkroppar i olika utvecklingsstadiet, och som vuxit nära varandra.

* Grå vaxskivling LC och RH

Gliophorus irrigatus

Hatt: 1-4 centimeter i diameter. Mycket slemmig. Färgen varierar från gråbrun som unga och ljusare med tiden. Svagt strierad i hattkanten.

Fot: 2-4 centimeter hög. Mycket slemmig, samma färg som hatten eller något ljusare. Något tillplattad, ibland med en långsgående fåra.

Skivor: Vaxiga, tjocka. Vita som unga men blir snart grå, ljusare än foten.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Lutvaxskivling (*Neohygrocybe nitrata*) har liknande färger men är ej slemmig.

Grå vaxskivling är lätt att missa i gräsmarkerna med sin bruna färg, men känns väl igen på att hela fruktkroppen är mycket slemmig och det är lätt att förstå att den är nära släkt med papegojvaxskivling/rödgrön vaxskivling. Vid torr väderlek blir den mera klabbig och något ljusare i färgen.

Ganska få fynd har gjorts av den här arten i Dalarna. Den saknas på utpräglade kalkmarker. Grå vaxskivling är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC), men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

Broskvaxskivling LC

Gliophorus laetus

Hatt: 1-3 centimeter i diameter. Ytan har smutsigt orangebrun färg. Det finns även en gul variant. Hattens ytterkanter blir efterhand strierade, kanterna blir naggade med åldern.

Fot: 1-6 centimeter hög. Samma färg som hatten eller något ljusare. Fotens topp har ofta en gråblå nyans.

Skivor: Ljust smutsigula. Kan som äldre få rosa ton.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Spröd vaxskivling (*Hygrocybe ceracea*) och ängsvaxskivling (*Hygrocybe pratensis*).

Hela svampen är tydligt slemmig, vid extremt torrt väder blir den mera klibbig. I södra halvan av Dalarna har den en tydlig smutsorange ton, särskilt foten som kan vara nästan grågrön. Men den hittas även i en mer gul form. Uppträder ofta i större grupper på välhävda, magra och sura gräsmarker.

* Papegojvaxskivling/Rödgrön vaxskivling LC

Gliophorus psittacinus s. lat

Hatt: 5-25 millimeter i diameter. Först konvex för att sedan bli nästan plan. Unga exemplar har en papegojgrön färg med toner av gult, orange, lila eller tegelröd. Med åldern blir den alltmer gul.

Fot: 4-6 centimeter hög. Rak och slank, grön som övergår i gult mot fotbasen.

Skivor: Gula, tjocka, glesa och vaxartade.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Gul vaxskivling (*Hygrocybe chlorophana*).

Hela fruktkroppen är mycket slemmig. Foten är tunn och hal och det kan vara svårt att få grepp om den när man ska plocka svampen. Färgerna är skiftande inom fruktkroppen och mellan fruktkroppar från gult, orange, grönt, lila till tegelrött. Vanligast är gulgröna nyanser.

Fruktkropparna är mycket variabla och tas därför upp som ett komplex av papegojvaxskivling och rödgrön vaxskivling, eftersom de behöver vidare utredning.

Komplexet tycks tåla högre näringsförhållanden än andra ängssvampar och kan därför hittas i ängs- och betesmarker, men även lövskogar och parker.

* Spetsvaxskivling LC

Hygrocybe acutoconica

Hatt: 3-6 centimeter i diameter. Hatten har en spetsig puckel och hattytan är slät, något klabbig på unga exemplar, blir sedan torrare.

Fot: Upp till 9 centimeter hög. Gul, torr och tydligt längsstrierad med vit fotbas.

Skivor: Ljust gula och tydligt urnupna.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Toppvaxskivling (*Hygrocybe conica*) svartnar med ålder eller beröring. Fager vaxskivling (*Hygrocybe aurantiosplendens*) är oftast betydligt kraftigare, luktvaxskivling (*Hygrocybe quieta*) och gul vaxskivling (*Hygrocybe chlorophana*) den är slemmig på hatt och fot.

Spetsvaxskivling är tydligt konformad. På äldre exemplar expanderar hatten, men har fortfarande en liten spets på toppen. Färgen kan i olika kombinationer på hatt och fot variera från gul till orangeröd och svartnar ej med åldern. Ses från juni till oktober på svagt basiska jordar, men även i kalkrika lövskogar.

** Fager vaxskivling NT

Hygrocybe aurantiosplendens

Hatt: 2-5 centimeter i diameter. Klockformad, glänsande orange. Hattytan är hygroman, den ändrar färg när den är våt eller torr. Vid våta blir hattytan klabbig.

Fot: Upp till 10 centimeter hög. Gul, bred, torr och fintrådig.

Skivor: Ljusare gula och nästan fria från foten.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Kan förväxlas med spetsvaxskivling (*Hygrocybe acutoconica*) men den har inte hygroman hattyta. Toppvaxskivling (*Hygrocybe conica*) men den svartnar med åldern eller vid beröring.

Fager vaxskivling hittas främst i äldre gräsmarker med en lång historia av obruten hävd, och verkar föredra kalkrika marker. Där den hittas förekommer fruktkropparna sparsamt, oftast på en eller några få platser. Hattytan är hygroman och ändrar färg beroende på om det är vått eller torrt ute. Ses från augusti till september.

* Spröd vaxskivling LC

Hygrocybe ceracea

Hatt: Upp till 3 centimeter i diameter. Hattytan är slät, tydligt klabbig. Gul till gulorange färg. Äldre exemplar får en tunn, vit hattkant och svagt nedtryckt mitt.

Fot: 2-5 centimeter hög. Torr, silkeslen med samma färg som hatten.

Skivor: Tunna, ganska täta och något nedlöpande. Ljusare än hatt och fot.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Broskvaxskivling (*Gliophorus laetus*), honungsvaxskivling (*Hygrocybe reidii*), småvaxskivling (*Hygrocybe insipida*) och gul vaxskivling (*Hygrocybe chlorophana*).

En mycket liten, spröd och slät svamp och en av de vanligare vaxskivlingarna. Den växer i gräsmarker, vägkanter och parker. På engelska heter den Butter Waxcap, namnet kommer av den klabbiga "smöriga" hattytan.

* Kantarellvaxskivling LC

Hygrocybe cantharellus

Hatt: 1-3 centimeter i diameter. Hatten är orange med ljusa hårfjäll. Men färgen kan variera från helt gul till helt röd.

Fot: 3-6 centimeter hög, samma färg som hatten. Slät och torr.

Skivor: Gräddfärgade, med tiden mer orangea, glesa. Tydligt nedlöpande, speciellt på äldre exemplar.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Mörkfjällig vaxskivling (*Hygrocybe turunda*), vitlöksvaxskivling (*Hygrocybe helobia*) och mönjevaxskivling (*Hygrocybe miniata*) som har korta nedåtlöpande skivor.

Kantarellvaxskivlingen är en liten svamp med ljusa hårfjäll över hattytan. Hatten är först plan men blir snart navlingslik, med nedtryckt mitt. Växer ofta i knippen. Kan ses under hela säsongen i gräsmarker, men även skogsmiljöer.

* Gul vaxskivling LC och RH

Hygrocybe chlorophana

Hatt: 2-7 centimeter i diameter. Hatten är kläbbig till lätt slemmig, ibland fint fnasig i toppen. Färgen är klart ljusgul, ibland med orange ton, svagt strierad i kanten.

Fot: Cylindrisk, upp till 8 centimeter hög.

Skivor: Ljusgula, mestadels urnupna.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Spröd vaxskivling (*Hygrocybe ceracea*) och spetsvaxskivling (*Hygrocybe acutoconica*).

Den här arten har noterats från cirka 50 platser i Dalarna och har trots sin vanlighet ett visst signalvärde. Det finns flera små till medelstora gula arter, varför man måste ta sig en noggrann titt vid bestämningen. Flera fruktkroppar av olika storlek och ålder bör granskas innan notering.

Växer i både kalk- och silikatgräsmarker och ses från augusti till oktober. Den är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC, men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

**** Gröngul vaxskivling VU***Hygrocybe citrinovirens*

Hatt: Upp till 9 centimeter i diameter. Hatten är torr, trådig och har en konisk form, ibland med spetsig puckel. Färgen är gröngul och hatthudens fibrer blir med tiden ofta brunaktiga.

Fot: 7-10 centimeter hög. Slät, men med åldern blir den fibrig, ofta vriden och långsfårad. Färgen är ljusgul, efterhand med orangea inslag.

Skivor: Vita till ljusgula och fria från foten.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Den kan förväxlas med spetsvaxskivling (*Hygrocybe acutoconica*) men den saknar de gröna inslagen, fager vaxskivling (*Hygrocybe aurantiosplendens*) och trådvaxskivling (*Hygrocybe intermedia*).

Gröngul vaxskivling är en sällsynt medelstor ängssvamp. Den är starkt knuten till hedartade, magra gräsmarker med en historia av långvarig hävd, främst genom bete. De hittills enda dalafynden har hittats på gammal naturbetesmark i sydöstra delen av landskapet. Ses från september till oktober.

* Blodvaxskivling LC

Hygrocybe coccinea

Hatt: 2-6 centimeter i diameter. Hatten har blodröd färg och hattytan är ofta fint knottrig och vaxartad.

Fot: Slät, 3-7 centimeter hög. Rödorange vid hattbasen som övergår till gult vid fotbasen.

Skivor: Rödorange med ljusare kanter, bleknar med åldern. Urnupna, vidväxta till svagt nedlöpande.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Praktvaxskivling (*Hygrocybe splendidissima*) vars hatt i våta kan vara svagt smetig, annars är den nästan alltid helt slät och torr. Mogna fruktkroppar doftar i regel honung, särskilt mot fotbasen. Scharlakansvaxskivling (*Hygrocybe punicea*) men den är större och har mer fibrös stam med vit märe. Mörk blodvaxskivling (*Hygrocybe phaeococcinea*) men den har svarta pigment på hatten.

Blodvaxskivlingen är en medelstor svamp och den vanligaste av de röda hagvaxskivlingarna. Från början har den en konvex form. På äldre exemplar är hatten mer utplattad och bleknar till orange och sedan gult med början i ytterkanterna. Ses från augusti till oktober.

Svampens färg kan variera från helt gul till helt röd. Störvuxna exemplar kan förväxlas med praktvaxskivling (*Hygrocybe splendidissima*) eller scharlansvaxskivling (*Hygrocybe punicea*).

Toppvaxskivling LC

Hygrocybe conica s.lat.

Hatt: 4-7 centimeter i diameter. Klockformad och torr med orange färg. Vid väta blir hattytan klabbig och får en glänsande orange färg. Färgen på svampen varierar med åldern från gulorange till brunsvart.

Fot: 4-10 centimeter hög. Gul, bred, torr och fintrådig.

Skivor: Ljust citrongula, med åldern orange, sedan svarta.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Spetsvaxskivling (*Hygrocybe acutoconica*) men den svartnar inte med åldern och fager vaxskivling (*Hygrocybe aurantiosplendens*).

Toppvaxskivlingen är vanlig och ofta den första ängssvampen som kommer i gräsmattan när den börjar bli utmagrad. Den är relativt enkel att känna igen, hela svampen svartnar vid beröring, med åldern och när den torkar. Fruktkropparna står också kvar i flera veckor. Hattytan är hygrofan och ändrar färg beroende på om den är våt eller torr.

Arten är mycket variabel och finns i flera olika former med omtvistad status.

På bilden syns både unga, ljusa och äldre, svarta exemplar av toppvaxskivling (*Hygrocybe conica* s.lat.).

Från vänster: 3 exemplar spetsvaxskivling (*Hygrocybe acutoconica*), 1 exemplar toppvaxskivling (*Hygrocybe conica*) och 2 exemplar scharlaksvaxskivling (*Hygrocybe punicea*).

* Vitlöksvaxskivling LC

Hygrocybe helobia

Hatt: 1-2,5 centimeter i diameter. Hatten är blodröd med ljusa hårfjäll.

Fot: 1-4 centimeter hög. Skör, mörkröd till orange färg.

Skivor: Vidvuxna till lätt urnupna. Färgen varierar från ljusgul till orangeröd.

Doft: Svag doft av vitlök. Doften känns bäst om svampen fått ligga i en burk med lock ett tag.

Förväxlingsart: Mönjevaxskivling (*Hygrocybe miniata*), kantarellvaxskivling (*Hygrocybe cantharellus*) och mörkfjällig vaxskivling (*Hygrocybe turunda*).

Vitlöksvaxskivling är en liten och skör svamp. Den är mycket lik möjnevaxskivling. De har båda ljusa hårfjäll på hatten och har lätt urnupna skivor. Vitlöksvaxskivling är ofta rödare i färgen och doftar just vitlök.

Båda arterna är även mycket lika kantarellvaxskivling och mörkfjällig vaxskivling, men dessa har nedåtlöpande skivor.

Vitlöksvaxskivlingen hittar vi i fuktigare ängs- och betesmarker men även i myrkanter, bland olika vitmossor.

* Mönjevaxskivling LC

Hygrocybe miniata

Hatt: 1-3 centimeter i diameter. Hatten är först plan men blir snart navlingslik, med nedtryckt mitt. Scharlakansröd med ljusa hårfjäll.

Fot: 2-7 centimeter hög. Samma färg som hatten, ljusare mot fotbasen.

Skivor: Breda, glesa, lätt urnupna. Mörkröda med blekt gul skivegg.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Vitlöksvaxskivling (*Hygrocybe helobia*), kantarellvaxskivling (*Hygrocybe cantharellus*) och mörkfjällig vaxskivling (*Hygrocybe turunda*).

Mönjevaxskivlingen är liten, skör och mycket lik vitlöksvaxskivling. Båda arterna har ljusa hårfjäll på hatten och urnupna skivor. De är även mycket lika kantarellvaxskivling och mörkfjällig vaxskivling med dessa har nedlöpan- de skivor mot foten.

Mönjevaxskivlingens sporer har till stor andel en fiollådeliknande form. Det är en bra skiljekaraktär gentemot vitlöksvaxskivling. Ses på hed- och ängsmark, ofta sandig, från augusti till oktober.

** Trådvaxskivling VU

Hygrocybe intermedia

Hatt: 2-7 centimeter i diameter. Ljusröd med en gul hattyta som påminner om skäggstubb.

Fot: 3-9 centimeter hög. Kraftig, tydligt längstrådig i ytan. Något ljusare och mer gultnad färg än hatten.

Skivor: Ljusbula och fria till smalt vidvuxna.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Scharlakansvaxskivling (*Hygrocybe punicea*), fagervaxskivling (*Hygrocybe aurantiosplendens*) och praktvaxskivling (*Hygrocybe splendidissima*).

Trådvaxskivlingen är en stor och kraftig svamp. Dess främsta kännetecken är hattytans struktur. Den liknar en gul, några dygn gammal skäggstubb på den ljust röda hatthuden. Trådvaxskivlingen hittas i naturliga fodermarker med lång historia av utmagrande hävd. Hittills har den hittats en gång i Dalarna, i Garpenberg.

* Mörk blodvaxskivling LC

Hygrocybe phaeococcinea

Hatt: Mindre än 2,5 centimeter i diameter. Hatten är röd med smal, gul kant, men färgen kan variera från helt gul till helt röd. Hattytan är slät till knottrig, torr och matt med svarta pigment.

Fot: 1-5 centimeter hög. Cylindrisk, ibland tillplattad på stora exemplar. Fotbasen är oftast gul.

Skivor: Nästan fria från foten, gula ibland med röd ton.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Mörkfjällig vaxskivling (*Hygrocybe turunda*) men den har svarta hårfjäll på hatten. Blodvaxskivling (*Hygrocybe coccinea*) saknar svart pigmentering helt.

En liten, bräcklig vaxskivling. Hatten är först halvklotformad, men blir sedan oregelbundet utplattad eller till och med nästan navlad i mitten. Från sidan framträder det svarta pigmentet i hatthudens celler. Hattkanten är ljus som hos honungsvaxskivling, men den luktar inte honung. En rödare variant utan ljus kant förekommer också. Tros inte vara kalkgynnad, ses från augusti till november.

Från sidan syns det mörka pigmentet på hattytan.

Röd variant av mörk blodvaxskivling (*Hygrocybe phaeococcinea*).

**** Scharlakansvaxskivling NT***Hygrocybe punicea*

Hatt: Upp till 10 centimeter i diameter. I fuktigt tillstånd mörkt blodröd och lite klibbig. I torrare väder och på äldre exemplar är färgen mer blekt orangeröd och hatten torr.

Fot: Upp till 15 centimeter hög, 2-3 centimeter bred. Kraftig, gulröd och tydligt fibrig med vit märm. Fotbasen är vit.

Skivor: Tjocka, glesa och breda. Först ljusgula, sedan orangegula och slutligen helt bleka i färgen.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Praktvaxskivling (*Hygrocybe splendidissima*), blodvaxskivling (*Hygrocybe coccinea*) och trådvaxskivling (*Hygrocybe intermedia*).

Scharlakansvaxskivling är den största av de röda vaxskivlingarna. En bra karaktär som skiljer arterna åt är att scharlakansvaxskivling har en vit märm i foten. Den förekommer i naturbetesmarker som är svagt sura till neutrala. Ses i slutet av september till november.

**** Luktvoxskivling LC***Hygrocybe quieta*

Hatt: 4-8 centimeter i diameter. Gul till gulorange färg som bleknar med åldern. Hatten är konvex i formen, men vid torr väderlek plattas den ut och hattkanten böjs uppåt.

Fot: 2-9 centimeter hög. Närmast hatten, samma färg som skivorna, ljusare mot basen. Den är slät, torr och ofta ihålig. Kan vara fårad eller tillplattad.

Skivor: Urnupna, glesa och tjocka. Laxfärgade, något mörkare än hatten.

Doft: Bärfis, blyerts, eller träfjärilslarver.

Förväxlingsart: Gul voxskivling (*Hygrocybe chlorophana*) men den är klibbig, spetsvoxskivling (*Hygrocybe acutoconica*) och fager voxskivling (*Hygrocybe aurantiosplendens*).

Luktvoxskivling är en medelstor och köttig svamp. Den är torrare än de flesta voxskivlingar. Äldre exemplar som bleknat kan få en olivgrön ton. Luktvoxskivling är på sina håll ganska sällsynt och verkar föredra kalkrika gräsmarker eller lövlundar. Ses från augusti till oktober.

* Honungsvaxskivling LC

Hygrocybe reidii

Hatt: 2-5 centimeter i diameter. Hattytan är slät och har orange färg, hattkanten är ljusgul.

Fot: 2-6 centimeter hög. Samma färg som hatten. Oregelbundet tillplattad.

Skivor: Breda, glesa, från början mycket ljusa, efterhand samma färg som hattytan.

Doft: Honung.

Förväxlingsart: Kan förväxlas med andra små till medelstora orangea vaxskivlingar.

Honungsvaxskivlingen är en liten, honungsdoftande svamp som ofta växer ofta i små knippen. Den hör till de vaxskivlingar som har en torrare fruktkropp.

Doften känns tydligast på färska exemplar, på nedre delen av foten. Du kan lägga svampen i en burk med lock eller en påse några minuter för att lättare känna doften. Ses från slutet av juli till början av november.

** Dadelvaxskivling VU

Hygrocybe spadicea

Hatt: 2,5 - 8 centimeter i diameter. Hatten är först konisk, sedan allt mer utbredd, i torrt tillstånd radiärt uppsprickande. I vått tillstånd hal och något slemmig. Har en dadelbrun färg, på äldre exemplar en mer grågul ton.

Fot: Upp till 10 centimeter hög. Längsfibrig i gult med bruna inslag.

Skivor: Karakteristiskt citrongula, på äldre exemplar mer gulorange. Fria till vidväxta ofta, sågad skivegg.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Frostvaxskivling (*Hygrophyrum hypothecus*) påminner i färgerna, har slemmig hatt och fot men förekommer alltid med tall.

Dadelvaxskivlingen är en medelstor art och känns lätt igen på sin dadelbruna hatt och ljust citrongula skivor. Fruktkropparna uppträder ofta tidigt på hösten och ibland redan under försommaren, ofta i torra och kalkrika marker.

Dadelvaxskivlingen är sällsynt och har ett oregelbundet uppträdande, vissa år uteblir den helt, andra år ses den på relativt många platser. I Dalarna är den funnen på två lokaler.

** Praktvaxskivling NT

Hygrocybe splendidissima

Hatt: Upp till 8 centimeter. Konformad till en början för att sedan bli mer utbredd med ojämn, vågig hattkant. Oftast klarröd med slät och torr hattyta som kan kännas lite smetig om den blir blöt.

Fot: Upp till 12 centimeter. Ofta vriden, tillplattad med längsgående indragningar, ihålig och skör. Färgen kan variera från helt röd till helt gul, men fotbasen är oftast gul.

Skivor: Nästan fria från foten, gula ibland med röd ton.

Doft: Honung, men doftlösa svampar förekommer.

Förväxlingsart: Blodvaxskivling (*Hygrocybe coccinea*), scharlakansvaxskivling (*Hygrocybe punicea*) och trådvaxskivling (*Hygrocybe intermedia*).

Praktvaxskivlingen hör till de mer storsvamparna inom släktet. Fruktköttet är saffransgult. Den hittas ofta bland mossor på marker som har lång historia av hävd, på betade, hedartade och ofta sura marker med stagg och ljung.

Du kan stöta på grupper av små, luktlösa fruktkroppar som kan vara förrädiska lika blodvaxskivlingar. Men blodvaxskivlingens hatthud är fint knottrig och glänsande.

Praktvaxskivlingens (*Hygrocybe splendidissima*) färg kan variera från helt gul till helt röd.

* Mörkfjällig vaxskivling LC

Hygrocybe turunda

Hatt: Upp till 3 centimeter i diameter. Orange till gul med svarta, tydliga hårfjäll. Torr, ofta med vågig hattkant.

Fot: 4-6 centimeter hög. Orange till gulröd, ljusare mot fotbasen. Torr och slät.

Skivor: Ganska glesa, ljusgula, nedlöpande.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Kantarellvaxskivling (*Hygrocybe cantharellus*) som har ljusa hårfjäll. Vitlöksvaxskivling (*Hygrocybe helobia*), mönjevaxskivling (*Hygrocybe miniata*) och myrvaxskivling (*Hygrocybe coccineocrenata*) men den förekommer i våtmarker.

Mörkfjällig vaxskivling är en liten vaxskivling som ofta växer i små grupper. Den har nedlöpande skivor som kantarellvaxskivling, men har svarta hårfjäll på hatten. Ses från juli till oktober och hittas i öppna, kalkfattiga slätter- och betesmarker.

Risåsa fäbod, Gagnefs kommun. Här finns en av Dalarnas finaste hack-slogar, med en stor artrikedom av ängssvampar.

** Rodnande lutvaxskivling VU

Neohygrocybe ingrata

Hatt: 2-6 centimeter i diameter. Valnötsbrun hattytta, ljust kött som rodnar vid beröring.

Fot: 3-11 centimeter oregelbundet längsfårad och torr. Vit till ljusbrun, fotbasen är ofta mörkare.

Skivor: Vita, glesa ibland urnupna. Rodnar vid beröring.

Doft: Likt lutvaxskivlingen (*Neohygrocybe nitrata*) kan den lukta klor, men inte lika starkt.

Förväxlingsart: Lutvaxskivling (*Neohygrocybe nitrata*) rodnar ej vid tryck eller beröring.

Rodnande lutvaxskivling är en medelstor och sällsynt art som gärna växer i små klungor. Vid tryck eller beröring rodnar köttet, det syns tydligast på skivorna. Den växer i mer eller mindre kalkpåverkade gräsmarker, gärna tillsammans med andra sällsynta ängssvampar. Ses i början av augusti till oktober.

** Lutvaxskivling NT

Neohygrocybe nitrata

Hatt: 2-7 centimeter. Mörkt grå till brun, med tiden uppsprucket fjällig, välvd till utbredd.

Fot: 2-6 centimeter. Torr, slät ofta med gråbruna toner. Oregelbundet vriden med mer eller mindre tillplattad mittfåra.

Skivor: Glesa, smalt till brett vidväxta, ibland urnupna. Tydligt ljusare än hatten.

Doft: Tydlig lukt av klor.

Förväxlingsart: Rodnande lutvaxskivling (*Neohygrocybe ingrata*) rodnar vid beröring vilket syns tydligast på skivorna.

Lutvaxskivling är en medelstor art. Den har en tydlig lukt av klor, tänk badhus. Köttet rodnar ej vid tryck eller beröring. Hittas både i ängar och betesmarker i juli till november, är troligen fosforkänslig.

** Sepiavaxskivling VU

Neohygrocybe ovina

Hatt: 2-9 centimeter i diameter. Som ung välvd med inrullad kant, senare oregelbundet utbredd. Gråbrun, gråsvart till sepia, slät eller med grova fjäll. Torr till fet yta.

Fot: 3-12 centimeter hög, samma färg som hatten. Oregelbundet längsfårad, ibland tjockare på mitten, slät och torr.

Skivor: Breda, tjocka, glesa, något ljusare än hatten. Rodnar och mörknar snabbt vid tryck.

Doft: Svag lukt av klor, eller obehagligt unket hos äldre fruktkroppar.

Förväxlingsart: Svartnande narmusseron (*Porpoloma metapodium*).

Sepiavaxskivlingen är en medelstor och robust art som påminner om fårspillning eller gammal, rutten svamp i gräset och kan lätt missas. Om man väl hittar den är den ganska lättbestämd. Svampköttet rodnar om det bryts eller skrapas, framförallt på skivorna och hattkanten.

Sepiavaxskivling är sällsynt. Där den hittas finns troligen flera andra exklusiva arter som signalerar gräsmarker med höga naturvärden. Ses i juli till oktober.

Sepiavaxskivling (*Neohygrocybe ovina*) artnamnet *ovina* kommer från latinets *ovis* som betyder får, och visst liknar svampen en fårlort!

Kom ihåg att använda näsan, de tre arterna från släktet *Neohygrocybe* som tas upp i fältguiden luktar mer eller mindre klor.

Clavariaceae

Lervaxskivlingar

Med hatt och fot skiljer sig lervaxskivlingar från andra arter inom familjen.

Typiska kännetecken för lervaxskivlingar

- glesa skivor
- torr hatt
- mörka färger
- tydligt kalkgynnade.

Alla lervaxskivlingar är mycket lika varandra, ofta med mörka bruna färger och ganska tjocka nedåtlöpande skivor.

De kan förväxlas med vaxskivlingar i släktet *Neohygrocybe*, men lervaxskivlingar är ofta mindre, har mindre sporer och saknar doft. Undantaget är stinklerskivling (*Hodophilus foetens* s.lat.) som luktar illa.

I Sverige finns fem arter, varav två har hittats i Dalarna. Ytterligare någon art av släktet kan tänkas finnas i länet. Lervaxskivlingar är hos oss, liksom i övriga Europa, sällsynta eller mycket sällsynta.

Clavariaceae & Gomphaceae

Fingersvampar & korallfingersvampar

En familj med stor variation i både form och färg.

Typiska kännetecken för fingersvampar & korallfingersvampar

- fruktkropparnas form är cylindriska till klubbformade eller grenade och korallliknande
- de är vackert färgade i orange, gult, violett, vitt, grått eller rosa.

I boken tar vi upp släktena *Clavaria*, *Clavulinopsis*, *Ramariopsis* och *Ramaria*. Det är en mångformig svampgrupp allt från långa smala fingerlika, till köttiga fruktkroppar. De arter som är cylindriska till klubbformade torkar, böjer och mörknar ofta i toppen med åldern.

Många av arterna har starka färger och är lätta att känna igen. För att säkert kunna artbestämma de arter som är mycket lika varandra behövs mikroskop.

** Ljusskivig lerskivling NT

Camarophylloopsis schulzeri

Hatt: 5-50 millimeter i diameter. Torr, varmt brun eller orange-brun som bleknar vid torka.

Fot: Upp till 6 centimeter hög, vattrad eller något vriden. Samma färg som hatten, ibland ljusare.

Skivor: Ljusa och förhållandevis tunna.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Gråbrun sammetsmusseron (*Dermoloma cuneifolium*), vaxskivlingar i släktet *Neohygrocybe*, stinklerskivling (*Hodophilus foetens* s.lat.), svartprickig lerskivling (*Camarophylloopsis atropuncta*), gulfotad lerskivling (*Camarophylloopsis micacea*) och lerskivling (*Camarophylloopsis hymenocephala*).

Ljusskivig lerskivling skiljer sig från övriga lerskivlingar genom sina ljusa och förhållandevis tunna skivor. Växer ofta i täta knippen i rika gräsmarker från juli till november, är troligen fosforkänslig. Första fyndet i Dalarna gjordes 2009 i Söderbärke. Gissningsvis är arten förbisedd på flera platser.

**** Stinklerskivling NT**

Hodophilus foetens s.lat.

Hatt: 5-25 millimeter i diameter. Grå eller gråbrun, torr hatt.

Fot: Cirka 3-4 centimeter hög. Samma färg som hatten.

Skivor: Glesa, nedåtlöpande.

Doft: Stark, illaluktande av naftalin, som tidigare användes som malmedel.

Förväxlingsart: Svartprickig lerskivling (*Camarophyllopsis atropuncta*), gulfotad lerskivling (*Camarophyllopsis micacea*) och lerskivling (*Camarophyllopsis hymenocephala*).

Stinklerskivling är mycket liten, med först en plan hatt som på äldre exemplar blir mer trattformad. Den har en stark, illaluktande doft som skiljer den från övriga lervaxskivlingar. Troligen fosforkänslig och förekommer i kalkpåverkade gräsmarker och i skogar med mycket mull från augusti till oktober.

Längre söderut i Europa finns andra lervaxskivlingar med stark doft, men ingen är ännu påträffad i Sverige. Stinklerskivlingen hittades 1991 i Boda, Rättvik. Det är hittills det enda fyndet i Dalarna.

** Vridfingersvamp VU

Clavaria amoenoides

Höjd: Upp till 14 centimeter.

Fruktkropp: Blekt ljusgul, äldre exemplar övergår i brunt, med början överst i spetsarna. Svagt tuvad, ogrenad och vriden.

Sporer: Släta, elipsformade.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Hagfingersvamp (*Clavulinopsis helveola*) som är klargul till orangegul och har knottriga sporer. *Clavulinopsis laeticolor* som är klargul till orangegul med släta sporer, samt aprikosfingersvamp (*Clavulinopsis luteoalba*) som är aprikosfärgad men bleknar tidigt.

Vridfingersvamp är en relativt kraftig fingersvamp och känns igen på att den växer tuvat, har en matt ljusgul färg och att de tillplattade fruktkropparna vrider sig. Troligen innefattar vridfingersvamp flera arter.

Den växer i hävdad naturbetesmark, gårdstun och vägkanter. Kan ses från juli till september.

** Stråfingersvamp NT

Clavaria flavipes

Höjd: 5-10 centimeter.

Fruktkropp: Stråtunn, gracil med krökta toppar. Den sporbärande övre delen är gul till ljus beige med mörkare, gul fot. Mörknar med åldern.

Sporer: Runda.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: *Clavaria flavostellifera* har gul fot och smalare sporer. Hedfingersvamp (*Clavaria argillacea*) växer i hedmarker och myrfingersvamp (*Clavaria argillacea* var. *sphagnicola*) växer i myrmarker.

Stråfingersvampen är lätt att identifiera med sin gracila form och långvågiga krökning. Fruktkropparna är kortlivade och oftast växer endast några få tillsammans. Förekommer på kalkrik naturbetesmark ofta tillsammans med andra ängssvampar. Är även funnen i vägkanter från september in i oktober.

* Opalfingersvamp LC

Clavaria falcata

Höjd: 2-10 centimeter.

Fruktkropp: Vit, något maskformig, oftast rak, med tiden lätt krökta toppar. Växer i små grupper. Tydligt avvikande fot, som inte är rent vit utan glasaktigt blaskig.

Sporer: Elipsformade.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Maskfingersvamp (*Clavaria fragilis*) foten har samma färg som resten av svampen.

Mask- och opalfingersvamp har båda vita maskliknande fruktkroppar och är mycket lika. De växer enskilt eller i glesa grupper.

Opalfingersvamp växer mer i små grupper och kröker sig lite i toppen, men inte lika mycket som maskfingersvamp. Ses från augusti till okotber.

* Maskfingersvamp LC

Clavaria fragilis

Höjd: 2-10 centimeter.

Fruktkropp: Vit till svagt cremefärgad, maskliknande med tydligt krökta toppar.

Sporer: Släta, elipsformade.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Opalfingersvamp (*Clavaria falcata*) men den skiljs ut på en glasaktigt blaskig och tydligt avvikande fot.

Mask- och opalfingersvamp har båda vita maskliknande fruktkroppar och är mycket lika. De växer enskilt eller i glesa grupper.

Maskfingersvampen varierar betydligt till formen, allt ifrån opalfingersvamplikt rak till maskformigt krökt. Inte sällan växer den tuvad. Förekommer i gräsmarker och parker. Ses från augusti till oktober.

**** Rökfingersvamp NT***Clavaria fumosa***Höjd:** 3-10 centimeter.**Fruktkropp:** Blekrosa, vid torka askgrå. Bräcklig, ogrenad, spolformad till svagt tillplattad.**Sporer:** Släta, droppformade.**Doft:** Ingen speciell.**Förväxlingsart:** Brun fingersvamp (*Clavaria pullei*) är mörkare och växer aldrig i täta grupper. Luddfingersvamp (*Alloclavaria purpurea*) kan ha en snarlik färg om det är gamla torra fruktkroppar, men den växer i första hand i skogsmark och har tydligt finhårig yta.

Rökfingersvampen växer i täta tuvor på framförallt kalkrika naturbetes- och slåttermarker. Den är ganska sällsynt och oftast finns bara en eller ett par fruktkroppar på varje lokal. Rökfingersvampen ses från juli till november och har ett 15-tal fyndlokaler i Dalarna.

Rökfingersvamp blir askgrå när den torkar.

**** Askfingersvamp VU***Clavaria greletii*

Höjd: 2-4 centimeter.

Fruktkropp: Ogrenad, ibland utvidgad i toppen, likt jordtungor. Blygrå, efterhand med grårosa toppar och mörknar med åldern till helt svart.

Sporer: Nästan sfäriska till ellipsoida, släta 7-9 mikrometer långa.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: De båda svarta arterna sotfingersvamp (*Clavaria asperulispota*) och svart fingersvamp (*Clavaria atrofusca*) som också är mycket sällsynta. Kan påminna om mörka arter inom *Geoglossaceae*-familjen.

Askfingersvampen gör inte så mycket väsen av sig. Den växer i örtrik grässvål i välhävda betes- och slåttermarker och hittas från mitten av augusti till mitten av oktober.

Askfingersvampen har gäckat några av Skogsriskans mykologer sedan 1990. De fann då några svarta ogrenade fingersvampar på en utmagrad gräsmatta i Tuna-Hästberg. Den bestämdes då till sotfingersvamp (*Clavaria asperulispota*).

Under följande decennier hittades arten flera gånger på samma växtplats. Den mikroskoperades upprepade gånger men det stämde inte riktigt med sotfingersvamp. Misstanke väcktes att det kunde vara askfingersvamp.

År 2014 sändes kollekt till den slovakiska mykologen Ivona Kautmannova, som bestämde den till askfingersvamp. Det finns ett tiotal fyndlokaler i Sverige, varav en i Dalarna.

**** Rosenfingersvamp NT**

Clavaria rosea

Höjd: 2-5 centimeter, ibland högre.

Fruktkropp: Intensivt rosa, bräcklig och ogrenad. Basen är upp till 1 centimeter lång och 2 millimeter bred. Foten blaskig till glasaktig ljusgrå.

Sporer: Runda eller ellipsoida.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Skär fingersvamp (*Clavaria incarnata*) men den har en avsevärt blekare rosa ton.

Rosenfingersvampen kan hittas redan efter de första sommarregnen från juli till september. Fruktkropparna är mycket bräckliga och ogrenade.

De växer ibland något tuvade eller i glesa grupper på kalkhaltig, gärna sandig gräsmark. Man kan även finna den längs vägkanter med lågväxt ängs- och mossvegetation, liksom i ädellövsmiljöer. Är rapporterad från drygt 10 lokaler i länet.

** Violett fingersvamp VU

Clavaria zollingeri

Höjd: 4-10 centimeter.

Fruktkropp: Lila till violett. Korallliknande med förgrenade, fingerlika utskott. Grenarna är sköra och bryts lätt sönder vid beröring.

Sporer: 4-7 × 3-5 mikrometer, släta och brett ellipsoida till nästan runda.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Violfingersvamp (*Ramariopsis pulchella*) har blåviolettera, bleknande grenar och kan likna små exemplar av violett fingersvamp. Äldre exemplar av violett fingersvamp kan förväxlas med gråbrun ängsfingersvamp (*Clavulinopsis umbrinella*) eller rynkig fingersvamp (*Clavulina rugosa*).

Violett fingersvamp växer ofta i små grupper. Är tack vare sin uppseendeväckande färg lätt att hitta, troligen är mörkertalet för denna art mindre än för många andra. Färgen ändras när de blir äldre till mer gråbrun.

Där violett fingersvamp hittas finns troligen flera andra exklusiva arter som signalerar gräsmarker med lång hävd-historia. Kan ses från slutet av juli till början av oktober.

* Ängsfingersvamp LC

Clavulinopsis corniculata

Höjd: 2-7 centimeter.

Fruktkropp: Gul och rikt grenad, grenarna kommer från samma stam likt ett träd. Basen är vitfildad.

Sporer: Klotformiga med tydlig apiculus.

Doft: Mjöl.

Förväxlingsart: Trubbfingersvamp (*Clavulinopsis cinereoides* = *Clavulinopsis umbrinella* s.lat), ljus ängsfingersvamp (*Ramariopsis subtilis*), saffransfingersvamp (*Ramariopsis crocea*) och *Ramariopsis citrina*.

Ängsfingersvampen är gul och oftast rikt grenad. De hästskoformade förgreningarna tillsammans med en doft av mjöl är tydliga kännetecken.

Arten kan tolerera något förhöjda nivåer av fosfor och kväve jämfört med de flesta ängssvampar varför indikatorvärdet endast är medelgott. Kan ses från mitten av augusti till oktober.

Bilden ovan visar små exemplar av ängsfingersvamp (*Clavulinopsis corniculata*).

Från vänster: ljus ängsfingersvamp (*Ramariopsis subtilis*), gråbrun ängsfingersvamp (*Clavulinopsis umbrinella* s.lat.) och ängsfingersvamp (*Clavulinopsis corniculata*).

* Hagfingersvamp LC

Clavulinopsis helvola

Höjd: 3-6 centimeter.

Fruktkropp: Klargul.

Sporer: Knottriga.

Doft: Bitter.

Förväxlingsart: *Clavulinopsis laeticolor* är mycket lik hagfingersvamp, men har släta sporer. Aprikosfingersvamp (*Clavulinopsis luteoalba*) har en aprikosgul till orange färg. Svavelgul fingersvamp (*Clavulinopsis fusiformis*) men den växer vanligen i större grupper.

Hagfingersvamp är mycket lik flera gula, ogrenade fingersvampar. Den behöver mikroskoperas för en säker artbestämning. Hagfingersvamp är en av de vanligaste fingersvamparna och ses från september till oktober. Där den och andra liknande fingersvampar hittas, kan det löna sig att även leta efter jordtungor.

* Aprikosfingersvamp LC

Clavulinopsis luteoalba

Höjd: 3-6 centimeter.

Fruktkropp: aprikosgul till orange, bleknar tidigt.

Sporer: Ellipsoidala, släta, 4,5-8 x 2,5-4,5 mikrometer. Man ser tydligt resten av fästet.

Doft: Något mustig.

Förväxlingsart: Hagfingersvamp (*Clavulinopsis helvola*) har en mer klargul färg. *Clavulinopsis laeticolor* som, likt hagfingersvamp även den är klarare gul i färgen. Svavelgul fingersvamp (*Clavulinopsis fusiformis*) men den växer vanligen i större grupper.

Det finns flera arter ogrenade gula fingersvampar som liknar varandra, flera av dem behöver artbestämmas i mikroskop. Aprikosfingersvampen går ibland att artbestämma i fält. Den är mer aprikosgul och bleknar tidigare än de andra, liknande fingersvamparna.

Aprikosfingersvampen en av de vanligaste fingersvamparna och ses från september till oktober.

Bredvid varandra blir skillnaden mellan de båda arterna tydligare. Till vänster aprikosfingersvamp (*Clavulinopsis luteoalba*) till höger hagfingersvamp (*Clavulinopsis helvola*).

**** Gråbrun ängsfingersvamp NT**

Clavulinopsis umbrinella s.lat.

Höjd: 2-3 centimeter.

Fruktkropp: Gråbrun till beige till ljusbrun, helt utan gula nyanser. Grenarna delar sig två och två (dikotomt) från en gemensam bas. Basen är vanligtvis ljusare än grenarna.

Sporer: Släta, runt ovala till klotformiga.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Är mycket lik ängsfingersvamp (*Clavulinopsis corniculata*) till form och storlek men har en helt annan färg. Andra bruna små fingersvampar i släktet *Ramariopsis*, men de grenar sig inte lika mycket och är mindre.

En liten och sällsynt fingersvamp som trivs i naturliga slåtter- och betesmarker, gärna kalkhaltiga. Ses från slutet av augusti till november.

Den tidigare rödlistade *Clavulinopsis cinereoides* är numera synonymiserad under namnet *Clavulinopsis umbrinella* varför de båda formerna 2020 rödlistas under namnet *Clavaria umbrinella* s.lat.

** Ljus ängsfingersvamp NT

Ramariopsis subtilis

Höjd: 2-5 centimeter.

Fruktkropp: Vit och rikt grenad, grenarna kommer från samma stam likt ett träd. Basen har samma färg som resten av svampen. Grenspetsarna kan vara trubbiga och lite tillplattade.

Sporer: 3,5-4,5 mikrometer långa, ovala eller nästan runda, släta och ofärgade.

Doft: Ingen speciell.

Förväxlingsart: Snövit fingersvamp (*Ramariopsis kunzei* s. lat) men den har tydligt taggiga sporer och mindre rundade spetsar och förgreningar. Ängsfingersvamp (*Clavulinopsis corniculata*), *Ramariopsis tenuicula* och broskfingersvamp (*Clavulinopsis microspora*).

Ljus ängsfingersvamp är till formen mycket lik den gula ängsfingersvampen (*Clavulinopsis corniculata*). Men ljus ängsfingersvamp har ingen karaktäristisk doft och den växer ofta i något mindre kompakta tuvor än sin gula släkting. Ljus ängsfingersvamp ses oftast i september och oktober i kalkrika slätter- och betesmarker, men även kalkrik ädellövskog.

** Svartnande fingersvamp EN

Ramaria broomei

Höjd: 5-7 centimeter.

Fruktkropp: Smutsgul till senapsgul. Vid beröring blir den brun till svart. Basen är vit eller något rosa.

Sporer: Bruna, ojämnt spolformade, mycket stora cirka 11-19 x 4,8-7 mikrometer med upp till 2 mikrometer långa taggar. 2-sporiga basidier.

Doft: Svag, något otrevlig lukt.

Förväxlingsart: Gultoppig fingersvamp (*Ramaria testaceoflava*) vilken bildar ektomykorrhiza med gran.

Svartnande fingersvamp är koralllik, ojämnt förgrenad och relativt kompakt fingersvamp. Huvudgrenarna är ofta karakteristiskt rynkade och avslutas med knubbiga utskott hos unga exemplar. Förekommer i kalkrika, torra betesmarker, gärna i närheten av enar eller i ädellövskog med sandig mulljord. Ses från slutet av september till november.

En mycket sällsynt svamp, den är känd från ungefär 30-40 lokaler i världen. I Sverige är den funnen på ett 10-tal platser i framförallt sydöstra Sverige. Första fyndet för Dalarna gjordes 2022.

Geoglossaceae & Leotiaceae

Jordtungor

Jordtungor påminner om grodyngel som sticker upp ur gräsmattan.

Typiska kännetecken för jordtungor

- tunglika eller klubbformade fruktkroppar
- fruktkroppen kan vara slät, fint borstig eller småfjällig
- flera av arterna måste mikroskoperas för artbestämning.

Typiska släktdrag

- *Geoglossum* - Jordtungor
svarta och brunsvarta, fot klibbig, fjällig eller slät
- *Glutinoglossum* - Slemjordtungor
svarta och slemmiga
- *Trichoglossum* - Hårjordtungor
svarta eller bruna, med hår
- *Microglossum* - Brokjordtungor
gröna, rödbruna och purpurbruna, utan hår

Jordtungor är svampar inom gruppen sporsäcksvampar som tillhör släktena *Geoglossum*, *Glutinoglossum*, *Trichoglossum* och *Microglossum*.

* Plattad jordtunga LC och RH

Geoglossum cookeianum

Höjd: 3-7 centimeter.

Fruktkropp: Svart, bred och platt, hårig fot.

Sporer: Bruna 7-septerede 5-7 mikrometer.

Förväxlingsart: Möjligen kärrjordtunga (*Geoglossum simile*), myrjordtunga (*Geoglossum sphagnophilum*) och sumpjordtunga (*Geoglossum uliginosum*) men de växer vanligen i fuktiga marker.

Plattad jordtunga hör till dem inom släktet som med ganska stor säkerhet kan bestämmas med blotta ögat. Det svenska namnet är välgrundat. Den brett plattade formen hos övre delen av fruktkroppen är en fullgod indikation om vilken art det handlar om. Den torra och från början fint håriga fotdelen är en annan.

Arten föredrar sandiga marker som är mer eller mindre påverkade av lättvittrad mineral. Ses från september till november. Den är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC), men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

** Klibbjordtunga EN

Geoglossum difforme

Höjd: 4-8 centimeter.

Fruktkropp: Kolsvart, lite vriden och tillplattad från sidan. Klibbig även i torr väderlek.

Sporer: Bruna och 15 tvärväggar, 6-7 x 90-120 mikrometer.

Förväxlingsart: Slemjordtunga (*Glutinoglossum glutinosum*) och *Glutinoglossum tetrasporum*. För att säkert skilja arterna åt måste de mikroskopieras.

Klibbjordtunga är klibbig i ytan, även vid torr väderlek, både i den övre sporbärande delen (hymeniet) och foten. Klibbigheten påminner om den hos gamla tiders halstabletter: Domino, Figaro och Tenor, en lätt fuktad överläpp fastnar under ett kort moment på svampens yta.

Klibbjordtungan är en nedbrytare som växer i mager och mossig grässvål ofta med hedartad karaktär. Den är mycket sällsynt i hela landet. I Dalarna har den hittats på tre platser, samtliga i södra halvan av länet.

* Fjällig jordtunga LC och RH

Geoglossum fallax

Höjd: Upp till 10 centimeter.

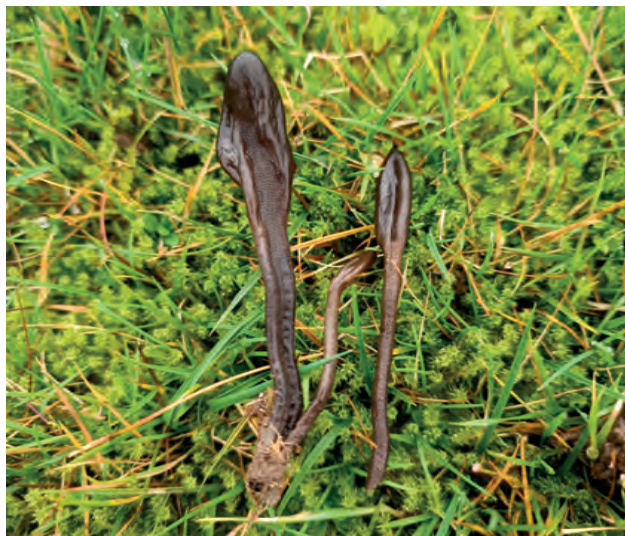
Fruktkropp: Svartbrun. Hög, smal med en långsgående fördjupning. Foten är fjällig.

Sporer: 7-12 tvärväggar. Rökgrå 5-7 x 71-100 mikrometer.

Förväxlingsart: Hagjordtunga (*Geoglossum starbaeckii*), småsporig jordtunga (*Geoglossum elongatum*). För att säkert skilja arterna åt måste de mikroskopieras.

Fjällig jordtunga är relativt stor och hör till de vanligaste jordtungorna i Sverige. En stor del av foten har en tydlig fjällighet, särskilt upp mot den väl avgränsade sporbärande delen (hymeniet). Fjällen går lätt att se med lupp.

Ses från september till november, främst i de södra delarna av landet. Fjällig jordtunga är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC), men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

* Slemjordtunga LC och RH

Glutinoglossum glutinosum

Höjd: 1-6 centimeter.

Fruktkropp: Mörkt brun till brunsvart och klibbig. Vid torr väderlek minskar klibbigheten i den övre sporbärande delen, hymeniet.

Sporer: 3 tvärvägg. 4,5-5,1 x 63-72 mikrometer.

Förväxlingsart: Klibbjordtunga (*Geoglossum difforme*) och *Glutinoglossum tetrasporum*. För att säkert skilja arterna åt måste de mikroskopieras.

Slemjordtunga är relativt liten och en av de vanligare arterna av jordtungor. Den förekommer allmänt på öppen mark och vägkanter från augusti till november.

Slemjordtungan är svart och något mindre klibbig än klibbjordtunga. Vid torr väderlek minskar klibbigheten i den övre sporbärande delen, till skillnad från klibbjordtunga där klibbigheten kvarstår.

* Hårjordtunga LC och RH

Trichoglossum hirsutum

Höjd: 3-8 centimeter.

Fruktkropp: Svarta eller bruna med borst.

Sporer: Bruna 15 tvärvägg, 6-7 x 96-140 mikrometer.

Förväxlingsart: *Trichoglossum tetrasporum*, knubbig hårjordtunga (*Trichoglossum walteri*) och lurig hårjordtunga (*Trichoglossum variabile*).

Hårjordtunga är den vanligaste av de håriga jordtungorna. Den har för blotta ögat synliga borst på ytan. Hos äldre fruktkroppar kan dessa falla av, se exemplaret till höger i bilden. Ses från september till november.

De 10-tal fynd som påträffats i Dalarna kan vara osäkra. Endast ett fåtal har bekräftats med mikroskopering, och det finns ytterligare tre förväxlingsarter med mycket likartat utseende som måste särskiljas med mikroskop.

Den är upptagen på den nationella rödlistan som livskraftig (LC), men är i Dalarna betecknad som regionalt hotad (RH).

**** Purpurbrun jordtunga VU**

Microglossum atropurpureum

Höjd: 1-8 centimeter, 5-8 millimeter bred.

Fruktkropp: Purpurbrun till svart. Tunglik, ofta vriden och i toppen klubblikt utvidgad.

Sporer: Ofärgade, korvlika 0-6 tvärväggar. 5-6 x 20-35 mikrometer.

Förväxlingsart: Andra mörka jordtungor.

Purpurbrun jordtunga är den största och kraftigaste jordtungan vi har. Hymeniet är kort och tydligt skilt från den fint fjälliga foten, växtsättet är utpräglat tuvat. Förekommer på magra naturbetesmarker från september till oktober.

Den har en tydligt purpurbrun eller mörkbrun färg, vilket gör att den oftast går att bestämma i fält. Vissa exemplar kan dock vara mycket mörka, nästan svarta. Men hos nästan alla fruktkroppar finns delar som har den typiska purpurbruna färgen.

**** Rödbrun jordtunga NE**

Microglossum fuscorubens

Höjd: 2-7 centimeter.

Fruktkropp: Längsfårade, släta och blanka. Rödbrun, ibland helt brun eller åt gulorange.

Sporer: Ofärgade och utan tvärväggar. 4-5 x 15,7-19,5 mikrometer.

Förväxlingsart: Olivjordtunga (*Microglossum olivaceum* s.str.).

Rödbrun jordtunga har nyligen skiljts ut som en egen art från olivjordtunga och behöver mikroskopieras för säker artbestämning. Den har hittats på fyra platser i Dalarna. Ses framförallt i september och oktober.

** Olivjordtunga NT

Microglossum olivaceum s.str.

Höjd: 2-7 centimeter.

Fruktkropp: Längsfårad, ofta vriden med slät glänsande fot. Foten är 2-6 millimeter i diameter. Brungrön till ljusbrun.

Sporer: Ofärgade, utan tvåväggar. 6 x 66-79 mikrometer.

Förväxlingsart: Rödbrun jordtunga (*Microglossum fusciorubens*) och grön jordtunga (*Microglossum viride*).

Olivjordtunga har en sydlig utbredning i landet med enstaka nordliga fynd i kalktrakter i Medelpad och Jämtland. Den har endast hittats på två platser i södra Dalarna. Den ses från mitten av augusti till början av november i mager mark och lundar.

Det finns flera arter av gröna jordtungor med slät fot, men det är inte helt utrett vilka arter som finns i Sverige eller vilka namn de ska ha.

Stockgropens fåbod, Gagnefs kommun är en rik ängssvamplokal.

Artregister **Svenskt namn**

Sida

Aprikosfingersvamp.....	97
Askfingersvamp.....	90
Backnopping.....	16
Blek ängsvaxskivling.....	34
Blodvaxskivling.....	56
Blårödling.....	14
Broskvaxskivling.....	45
Brun ängsvaxskivling.....	36
Dadelvaxskivling.....	70
Entoloma caesiocinctum.....	17
Entoloma exile.....	19
Entoloma nigroviolaceum.....	26
Fagervaxskivling.....	48
Fjällig jordtunga.....	105
Gråblå nopping.....	24
Gråbrun sammetsmusseron.....	9
Gråbrun ängsfingersvamp.....	98
Grålila vaxskivling.....	42
Grå vaxskivling.....	44
Gröngul vaxskivling.....	54
Grönnopping.....	22
Gulvaxskivling.....	52
Hagfingersvamp.....	96
Hagnopping.....	31
Honungsvaxskivling.....	69
Hygrophoraceae.....	33
Hårjordtunga.....	107
Kantarellvaxskivling.....	50
Klibbjordtunga.....	104
Korpnopping.....	18
Lila vaxskivling.....	37
Ljusskivig lerskivling.....	82
Ljus ängsfingersvamp.....	99
Luktvaxskivling.....	68
Lutvaxskivling.....	77
Lädervaxskivling.....	43
Maskfingersvamp.....	87

Mjölörödskevling.....	13
Musseronvaxkevling.....	38
Mönjevaxkevling.....	61
Mörk blodvaxkevling.....	64
Mörkfjällig vaxkevling.....	74
Naggnopping.....	30
Olivjördtunga.....	110
Opalfingersvamp.....	86
Papegojvaxkevling/Rödgrön vaxkevling.....	46
Plattad jördtunga.....	103
Praktvaxkevling.....	71
Purpurbrun jördtunga.....	108
Rodnande lutvaxkevling.....	76
Rosa noppingar.....	25
Rosenfingersvamp.....	92
Rödbrun jördtunga.....	109
Rökfingersvamp.....	88
Scharlakansvaxkevling.....	66
Sepiavaxkevling.....	78
Slemjördtunga.....	106
Spetsvaxkevling.....	47
Spröd vaxkevling.....	49
Stinkerskevling.....	83
Stornopping.....	20
Stråfingersvamp.....	85
Svartnande fingersvamp.....	100
Svartnande narrmusseron.....	10
Toppvaxkevling.....	58
Trådvaxkevling.....	62
Violett fingersvamp.....	93
Vitlöksvaxkevling.....	60
Vridfingersvamp.....	84
Ängsfingersvamp.....	94
Ängsnopping.....	28
Ängsvaxkevling.....	35
Ögonnopping.....	23
Ögonvaxkevling/Vit vaxkevling.....	40

Artregister **Vetenskapligt namn**

Sida

<i>Camarophylloopsis schulzeri</i>	82
<i>Clavaria amoenoides</i>	84
<i>Clavaria falcata</i>	86
<i>Clavaria flavipes</i>	85
<i>Clavaria fragilis</i>	87
<i>Clavaria fumosa</i>	88
<i>Clavaria greletii</i>	90
<i>Clavaria rosea</i>	92
<i>Clavaria zollingeri</i>	93
<i>Clavulinopsis corniculata</i>	94
<i>Clavulinopsis helvola</i>	96
<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	97
<i>Clavulinopsis umbrinella</i> s.lat.	98
<i>Cuphophyllus berkeleyi</i>	34
<i>Cuphophyllus colemannianus</i>	36
<i>Cuphophyllus flavipes</i>	37
<i>Cuphophyllus fornicatus</i>	38
<i>Cuphophyllus lacmus</i>	42
<i>Cuphophyllus pratensis</i> s.lat.	35
<i>Cuphophyllus russocoriaceus</i>	43
<i>Dermoloma cuneifolium</i>	9
<i>Entoloma atrocoeruleum</i>	16
<i>Entoloma bloxamii</i>	14
<i>Entolomacorvinum</i>	18
<i>Entoloma griseocyaneum</i>	20
<i>Entoloma incanum</i>	22
<i>Entoloma lividocyanulum</i>	23
<i>Entoloma mougeotii</i>	24
<i>Entoloma poliopus</i>	28
<i>Entoloma prunuloides</i>	13
<i>Entoloma serrulatum</i>	30
<i>Entoloma turci</i>	31
<i>Geoglossum cookeianum</i>	103
<i>Geoglossum difforme</i>	104

<i>Geoglossum fallax</i>	105
<i>Gliophorus irrigatus</i>	44
<i>Gliophorus laetus</i>	45
<i>Gliophorus psittacinus</i> s.lat.	46
<i>Glutinoglossum glutinosum</i>	106
<i>Hodophilus foetens</i> s.lat.	83
<i>Hygrocybe acutoconica</i>	47
<i>Hygrocybe aurantiosplendens</i>	48
<i>Hygrocybe cantharellus</i>	50
<i>Hygrocybe ceracea</i>	49
<i>Hygrocybe chlorophana</i>	52
<i>Hygrocybe citrinovirens</i>	54
<i>Hygrocybe coccinea</i>	56
<i>Hygrocybe conica</i> s.lat.	58
<i>Hygrocybe helobia</i>	60
<i>Hygrocybe intermedia</i>	62
<i>Hygrocybe miniata</i>	61
<i>Hygrocybe phaeococcinea</i>	64
<i>Hygrocybe punicea</i>	66
<i>Hygrocybe quieta</i>	68
<i>Hygrocybe reidii</i>	69
<i>Hygrocybe spadicea</i>	70
<i>Hygrocybe splendidissima</i>	71
<i>Hygrocybe turunda</i>	74
<i>Microglossum atropurpureum</i>	108
<i>Microglossum fuscrobens</i>	109
<i>Microglossum olivaceum</i> s.str.	110
<i>Neohygrocybe ingrata</i>	76
<i>Neohygrocybenitrata</i>	77
<i>Neohygrocybe ovina</i>	78
<i>Porpoloma metapodium</i>	10
<i>Ramaria broomei</i>	100
<i>Ramariopsis subtilis</i>	99
<i>Trichoglossum hirsutum</i>	107

Källor

Publikationer

Entoloma S.1. VOLYM 5B. Fungi Europari. Noordeloos, M.E. m.fl. 2022. Edizioni Candusso. ISBN 978-88-943710-3-1

Ängssvampar. En fältguide till SMF:s svampväxteri "Vaxtvakt". Mykologiska publikationer 4. Kerstin Bergelin och Kill Persson. Tryckning 1, 2012 Västerås. ISSN: 1654-546x.

Ängssvampar i Dalarna. Redovisning av inventeringar 2007-2010, Anders Janols. Naturvårdsenheten Rapport 2012:10. ISSN: 1654-7691

Molecular Phylogeny and Evolution of Fungi, Volume 47, December 2021. Fungal Planet description sheets: 1284–1382: Ingenta Connect <https://doi.org/10.3767/persoonia.2021.47.06>

Onlinedatabaser

Danmarks svampeatlas

<https://svampe.databasen.org/>

First Nature

<https://www.first-nature.com/index.php>

Sopp i kulturlandskapet

<https://grasslandfungi.no/>

Fungi of Great Britain and Ireland

<https://fungi.myspecies.info/>

MushroomExpert.Com

<https://mushroomexpert.com>

DynTaxa – Svensk taxonomisk databas

<https://www.slu.se/dyntaxa/>

Artfakta Artbestämning

<https://artfakta.se/artbestamning>

Artfakta från SLU Artdatabanken Artportalen

<https://www.artportalen.se/>

Northern Ireland's Priority Species - National Museums Northern Ireland

<http://www.habitas.org.uk/priority/index.html>

Muntligen

Anders Janols, Anders Hildingsson och Ralf Lundmark.

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Åtgärdsprogram
för hotade arter

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden